

Katia Johansen, Chair

ICOM Costume Committees "working meeting", München 7-10. september 2010

COSTUME TELLS STORIES

Da ICOMs Triennial General Conference i år afholdes i Shanghai forventede ikke mange Costume medlemmer, at de vil kunne deltage. Trods en generel stor interesse og nysgerrighed overfor hvordan dragtsamlinger i kinesiske museer forvaltes og udstilles, har det været svært at koordinere et møde med kinesiske kolleger. Trods en stor kinesisk indsats for at få ICOM's Triennial møde til Shanghai, er der kun få kinesiske kolleger, der er medlemmer af ICOM, og ingen er medlem af Costume Committee. Derfor valgte komiteen at afholde et ekstra møde i år, et "working meeting" med temaet "Costume Tells Stories". Vores værter i München var Dr. Nina Gockerell, Bayerisches Nationalmuseum og Dr. Johannes Pietsch, tidligere Abegg Stiftung.

Mødet var lidt kortere end den sædvanlige tætpakkede uge, Costume-møderne plejer at være. Men et overflod af dragtstillinger og foredrag blev det alligevel til. I München mødte vi mange af de samme problemer som findes ved skuffende mange museer andre steder: manglende lyst og/eller mulighed til at lave permanent dragtgallerier. Selv museer med fine dragtsamlinger har ingen faste udstillinger, og mange steder er dragtinspektøren blevet sparet væk. Men der er mange muligheder for at præsentere dragthistorier alligevel, og én af øvelserne for komiteen er netop at foreslå nye måder at formidle dragter på. Derfor var der indregnede besøg i magasiner og tanke på anderledes kilder for dragtstudier. Ikke mindst var de berømte Morris-dansefigurer i Münchens Bymuseum et fint besøg værd, og Dr. Johannes Pietsch kunne levende fortælle om deres baggrund og dragterne. Selve figurene var udstillet i se-højde, frem for deres oprindelige placering højt op mod loftet. **(fig.1)** Museet havde også valgt at fejre byens 200-års "Oktoberfest" med en særudstilling om dragtkulturen ved denne store begivenhed, der præger landsdelens traditionelle egnsdragt. Der er heldigvis en sund distance til moderne og irreverente påhit i de regionale dragter, som er fint bevaret og dokumenteret i flere samlinger, i kunsten og litteraturen. **(fig. 2)** Museet foretager indsamling af nutidens lokale dragter men har ingen dragtudstilling - eller inspektør - for tiden.

En anden stor oplevelse - og *costume overkill*, hvis man vil - var at se blot få af de over hundrede udstillede julekrybbe-opstillinger, som tilhører Bayerisches Nationalmuseum. Disse fine opstillinger var et statusgivende samlingspunkt for mange familier, og håndværkere specialiserede sig i at producere de tusindvis af små figurer med nøjagtige og detaljerede dragter som traditionelt blev opstillet ved juletid for at fejre Jesu fødsel. Historierne omkring krybbernes tilblivelse, konservering, tolkning og betydning blev fortalt af Dr. Gockerell, der har brugt et livsværk på at udforske dem. Hver enkelt opstilling er udstyret med op mod hundreder af figurer, hvert perfekt klædt på, i genkendelige antræk. Da de ældste stammer fra 1600-tallet, er de små figurer dragthistoriske kilder i sig selv. **(fig. 3)**

Selv om BNMs dragtinspektørstilling har stået ledig i nogle år, og der ingen permanent udstilling er af deres egen samling, var der meget at se. En særudstilling af en række gravklæder fra sen-1600-tallet var mesterligt restaureret og smukt opstillet. En fællesudstilling med Porcelæn Manufaktur Nymphenburg fejrede dennes 200-års fødselsdag ved at have indbudt en række moderne designere, blandt andre Gareth Pugh og Vivienne Westwood, til at tegne nye dragter til nogle af de oprindelige Commedia dell'Arte porcelænsfigurer fra 1760erne. **(fig. 4)** Skitser, porcelænshistorie, dragtkopier og nye modeller var alle udstillet i en fyldig og underholdende udstilling. Andre fine oplevelser var blandt andet at studere dragterne i de fine middelalderlige elfenbensudskæringer.

Foredragene grupperede sig omkring forskellige måder at fortælle dragternes historie på. Ikke mindst var fortælling om den nye “Enchanted Palace” udstilling på Kensington Palace under dens ombygning fyldt med dristige nye ideer og tiltag mens mange af museumsgenstandene måtte flyttes væk i perioder. Blandt andre foredrag: Czech-Moravian modeindustri 1820-1970, udstilling med og om den norske designer Per Spook; modehistorie gennem tidlig reklamefotografier i Berlin i 1930erne; den svenske Lucia-tradition og dens dragter; mode og tradition i Friislandsdragterne; forslag til indsamling af viden om hvad folk har i deres garderober på et givet tidspunkt; og diversiteten i serbisk dragter i den Etnografiske Museum i Beograd. Komiteens møde i 2011 finder netop sted i Beograd, med vægt på mode der påvirkes af krydsfeltet øst og vest. En fint gennemarbejdet undersøgelse af sprang som teknik til de stramme og farverige dragter som ses på antikke vaser m.m. var en spændende og inspirerende indslag der viste hvordan konservatorens arbejde kan inddrages direkte i historikerens. (fig. 5-6) Besøg på det meget veludstyrede konserveringsværksted for Nationalmuseum viste spændende dragtundersøgelser og deres særlige måde at bygge giner på i ethafoam og papirstrimler. Mødet afsluttedes med en modeopvisning af designelever, der havde løst en bundne opgave fra mødets arrangører om “dragter, der kan transformeres”.

Foredragene forventes at blive samlet til en CD og vil desuden blive lagt på ICOM Costume Committees hjemmeside www.costume-committee.org.

Min deltagelse i mødet støttedes af KUAS og De Danske Kongers Kronologiske Samling, som jeg takker.

Figur 1 “Morris”-danserne, 10 bemalede træfigurer fra 1480 findes på Münchener Stadtmuseum. Figureerne er ca 65 cm høje. Deres dragter og detaljer fra dansen blev beskrevet af Dr. Johannes Pietsch.

fig. 2. Variationer af den traditional egnsdragt som blandt andet bæres ved Oktoberfesten indsamles stadig på Münchens Bymuseum

fig. 3. Kongerne tilbeder Maria, detalje fra julekrybbe med napolitanske figurer, ca. 1760 (ca. 20 cm høje). Bayerisches Nationalmuseum.

Fig. 4. Porcelænsfigur fra 1750, Nymphenburg, ny ”påklædt” i anledning af fabrikkens 200-års dag.

fig. 5-6. Kopi af figur fra antikken, nymalet i sine oprindelige farver, med særlige mønstrede benklæder og ærmer. Teknikken til disse er analyseret til at være sprang, og kopier af dragtdelene er blevet skabt af konservator Dagmar Drinkel.